

PLIŠANI SOLITER

ANA VUČKOVIĆ

■ Laguna ■

Copyright © 2007, Ana Vučković
Copyright © 2007 ovog izdanja LAGUNA

PLIŠANI SOLITER

Edicija MERIDIJAN
Knjiga 9

KOMA

Stajao sam nasred sobe. Ubrzo sam počeo da se tresem i da hodam levo-desno, osećao sam kako mi lice gori. Ali sam normalno opažao stvarnost, svoju sobu i cipele koje su stajale groteskno uperene u vrata kao pištolj u rukama Majakovskog, kao da žele da me podsete da mi je jakna na čiviluku i da treba da jurnem iz ovog čudnog skladišta sa svojim otiscima na svakoj stvari. I zaista. Na svim mojim stvarima bio sam ja, moj vrat bio je urezan u svaku košulju, relikti parfema su skladišteni u rubove mojih kravata, čaše su imale moje dodire, ali i tvoje. Ti bi došla i uvek bi se izvalila u fotelji tako da rasprostreš kosu svuda okolo, izgledala si svečano lepo, kao da se slikaš za cover nekog albuma Roksi Mjuzika, filma, knjige ili neke zubne paste kao Merilin u *Sedam godina vernosti* ili nekog čudnog penastog mlečnog napitka iz kasnih pedesetih, u nekoj pin-up pozici srećna, zdrava i spremna da posle poslednjeg sevajućeg blica u svoju usnu duplju primiš dugu cevčicu i posisaš sok koji si reklamirala. Nisam plakao, samo sam osećao bolnu razdraženost živaca sinusa, koji su se u elegantnom luku širili sve do slepoočnica. Sinusi, matematika, stvari koje neki inteligentni ljudi ne shvataju ponekad, a neki mediokriteti da, jer naravno ni prema čemu u svom bednom svetu ne gaje dražesnu skepsu. Svet je

pun ljudi koji sve shvataju upravo zato što ne teže za suštinom. Aha. Koliko je savršeno to što osoba posle nekog vremena apsolutno više ne mora da ima dodira s nekim stvarima s kojima je u jednom delu života morala, s predmetima u školi, sa školskim dispanzerima i dopuštanjima za izlazak. U jednom trenutku čovek više ništa ne mora, dobar je to osećaj. Kada čovek živi sam, on izlazi i vraća se kad želi. Dobar je osećaj da mogu da ogreznem u alkoholu samoinicijativno, udavim se u gorkim i kiselim ukusima sutradan, da u napadu tromosti svesno ne izlazim iz stana nedeljama, da iscrpljujem svoje telo i premeštam se s kauča na krevet. Niko mi ništa ne može zabraniti, mogu se uništiti ako želim, a da nikom ne polažem račune. Naravno, ako mi se nešto dogodi tu će biti moji i sestra i prijatelji i ti, u jednom momentu njihova zabrinuta lica nadviše se nada mnom kao stubovi u perspektivi. Mrzim da ustajem rano. Mrzim zoru, podseća me upravo na ovakve stvari, na neki incident, na okuke puta i birtije, nesreće s višestrukim smrtnim ishodom, stres ranog poletanja, izmrcvarenosti. Ježim se na samu pomisao. Prošlo mi je kroz glavu koliko je bolesno što mi u ovom trenutku na pamet padaju slike, fotografije stvari nasumično, kao kada kompjuter bira muziku po svojim neshvatljivim metalnim, četvrtastim zakonima. Na trenutak sam pomislio da si možda već mrtva. Rekao sam to nekoliko puta u sebi, a onda jednom naglas, ali tiho kao da će tek u vazduhu to dobiti svoju pravu težinu. Ustao sam jer je trebalo da krenem. Svako bi jurnuo na mesto zločina opasano žutim trakama što me je u deliću sekunde podsetilo na naciste i Jevreje i kratke sekvence iz vazduha koje sam imao zapisane u svojoj neuronskoj videoteci. To me je nosilo do Leni koja je i u stotoj godini ronila, a ja sam mrzeo rasizam i ekstremne sportove. I da, kreda, kredom nacrtan oblik tela žrtve i policijska kola i teget odela policajaca s epoletama, da, kao kod Libertinesa, kemp ismevanje britanskog rojalizma, zlatno na teget, sećanja na prvo suočavanje s epoletama u Diznijevoj *Pepeljuzi*, ja sam oduvek više voleo soci-

jalne indi crtaće sa zemljom slatkiša u koju idu siromašna deca ili sitnu ribu u ovom moru plavom. Voleo sam i prvobitnog mršavog parobrodskog miša Mikija koji će od sebe napraviti proizvod i prokrciti svojom miš-superstar sudbinom put jednoj imperiji. Miš-superstar, hm. Karpentersi imaju pesmu *Superstar*. Snimali su spot za *Hey Mr. Postman* upravo u Diznilendu uz gotovo kremljanske dvorce i večno vesela lica junaka, krznenih maski ispod kojih se možda nalazi neko tužno lice nekog ko je bolestan, kome je neko nedavno umro. Možda je to pravi posao – biti dečji junak pod maskom u zabavnom parku. Ili biti gradska šetajuća sendvič reklama. Samo je bitno imati masku preko glave, biti zaštićen i možda imati ijankertisovske misli unutar mozga jednog Paje Patka koji srećno maše u kameru. I Karen Carpenter srećno maše, njena kosa se tanji, ona slabi, njeno telo traži divnu američku krofnu, mamin južnjački doručak. Jadna Karen. Karen Carpenter – *Superstar*. Karen nikada nije volela tu pesmu. Čudno je to kada neki ljudi ne vole neko svoje delo koje obožavaju milioni. Autoblasfemija. Morisi nikada nije voleo *What Difference Does It Make*. Moj komšija nikada nije voleo svoju ženu. Izgledala je konstantno tužno, možda baš zbog toga, posebno u pohodu na hleb i mleko uz onu jutarnju solidarnost nadolazećih obaveza, hleba prilepljenog u kesi uz čađava slova novina. *News of the World*, kaže Pol Veler. Jutarnja gužva. Našao sam se ubrzo u taksiju. Čudno je to kako se grad ne promeni fizički kada se dogodi nešto ovako strašno. Sve ostaje isto, skoro netaknuto. Skoro, jer grad svakog dana oblepljuje nova skrampa gasova, a onda padaju kiše i to spiraju i mi gazimo po prljavoj vodi, gacamo, preskačemo bare. Čudim se kako se od toliko kiša i od toliko snega građevine ne raspadnu. Keksu je potrebno pet sekundi u mleku da se raspadne. Setio sam se ponovo tebe i kako bi ti uopšte reagovala na ovo što ti se desilo, ti si prezirala nasilje, ti si toga bila svesna u poslednjem trenutku, da, verovatno jesi. Mislim da je to najgora osećanje. Čovek koji pada s dvadesetog sprata ima vremena

da razmisli, čak i onaj koji pada s osmog ima onaj jedan stravičan trenutak kada je svestan da je to to i da sledećeg trenutka neće biti. Ili čovek koji puca sebi u glavu. Ubeđen sam da on na trenutak, pre nego što izgubi svest ili život, na samo jedan trenutak oseća hladni metak u toploj konstrukciji glave. Takvi trenuci postoje, jer kada ispustimo šoljicu za kafu, postoji ona jedna stotinka, koje smo svesni i dok se proces padanja odvija, stotinka u kojoj je bilo moguće uhvatiti šoljicu. Jednom smo se smejali nečemu ne tako lepom, ali izuzetno zabavnom – kada kokoški odseku glavu njen jadni džejnmenfildovski obezglavljeni trup i dalje maše krilima ludački još nekoliko sekundi. Veterinari kažu da je to refleks, ali ja sam ubeđen da kokoška, čiji mozak u odsečenoj glavi oseća i pojmi svoju nesreću, demonstrativno u ropcu igra svoj poslednji krilati ples. A to su sekunde. Ili ne, stotinke. Sigurno si mislila kako ćeš se i ovoga puta izvući. I ja bih tako mislio. Prolazimo kroz glupe faze, kroz nedeljnu depresiju, kroz nemilosrdnost dana, polažemo ispite, plaćamo račune i završavamo zadatke ne znajući koji je poslednji. Počinjem da plaćem, sada me već hvata topla panika, van sebe sam, a toga sam svestan, taksista se okreće, govori nešto, ne čujem ga. Brišem ono što je bila predigra suza, ušmrkavam ih, gutam toplu žuč, u ustima osećam čist ukus ispranog, iako je bilo kratko ovo mi je pomoglo, katarza u taksiju, rukavom brišem krajičak oka. Sebi priznajem da nisam pomislio kako te više nikad neću videti. Odnosno, videću te za koji trenutak. Ne znam zašto razmišljam o tebi kao o već umrloj osobi. Ti si živa i to me drži u liniji normalnog. Da nisam siguran da si živa sigurno ne bih sedeo na zadnjem sedištu taksija misleći o hiljadu sada beznačajnih stvari. A ipak možda i bih. Ti znaš, čudna sam ja osoba. Pada mi na pamet da ti više nikad nećeš... nećeš plakati i oblačiti se, ili osetiti toplu vodu ili seks ili ukus sira, nikada više nećeš osećati sažaljenje, strast ili čuti neku pesmu. To sada deluje kao nabranje. I jeste. Taksativno slažem sve one stvari koje čovek radi. I ne osećam ništa. Osećam da će neki

talas, i to mnogo veći od malopredašnjeg, da me poklopi. Plašim se unapred. Ali sada još uvek ne osećam ništa, i osećam se krivim zbog toga. Osećam se krivim jer se ne osećam krivim. Priča u priči, tautologije, brat mog brata, neprijatelj moga prijatelja je moj neprijatelj i još mnoštvo onih mozgalica koje su me u detinjstvu uvek zbunjivale. Meni su se gadili mali dečaci uspešni u šahu, dobri hemičari i skupljači buba, trajno zainteresovani za kosmos i prirodne zakone, vrste majmuna i rešavanje teških nejednačina. Da, uvek sam mislio da su jednačine kao dobroćudni, a nejednačine kao zloćudni tumori, ali svejedno – tumori. Ja sam oduvek više voleo da čitam pesme i crtam. Sećam se da sam voleo nastavnice muzičkog s obavezno dugim kosama i lepim nogama. Voleo sam da se prežderavam poslasticama i da posle toga spavam. Mislim da je sve od početka vodilo ka tome da zavolim Oskara Vajlda. Za mene je ovo što se upravo dogodilo još uvek samo informacija. Ja ne verujem jednom uspaničenom glasu s druge strane naprave s dugmetima i tasterima kao u kvizu. Ja idem na to mesto sada, kao da idem s nekim da se nađem, ljuteći se pri tom što se nalazimo na tako glupom mestu, tako daleko od grada. Ne vidim više ništa. Sećam se samo sebe kako dajem taksisti novčanicu i izlazim. Nekako sam opušten, a zapravo trom, telefon me je probudio u zoru, a želeo sam da spavam barem do podneva i da se posle vidim s tobom. Zamišljam da prilazim i pomeram ljude, obema rukama ih sklajnjam kao da plivam, skupljene ruke širim i oni se kao po nekom tajnom dogovoru okreću. Gde je moja devojčica? Ispred mene je samo osoba s pokrivačem preko sebe. Imala je izgrebane i oguljene noge. Nisu li to tvoje povrede iz kuće ili ono kada si dobila alergiju od ujeda komaraca pa si se u napadu sladostrašća raščešala? Noge su bile užasno bele. To me je uplašilo, jer su bile smrtno bele. Znao sam da nije tako brzo pobeležela od smrti, ali je bila belja nego ikada pre. Nokti su joj bili ljubičasti, četvrtasti i negovani. Smrt ne može uništiti kulturu, mislim, i već prestajem da o tome razmišljam, jer si ispred mene ti. Ponovo

poziraš. Ništa te ne može sprečiti. Smrt je sve dalja kako vreme prolazi. Paradoksalno, sve bliža, a opet sve dalja ako se dogodila u prošlosti. Svakog je trenutka sve manje nade da ti budeš živa, osećam. Svestan sam da je to nepovratno i da se u jednom momentu završilo zauvek. Neću da izgori. Njene usne i noge i njeno lice i ruke i kosa će goreti. Njenu naježenu hladnu kožu uzjahaće vatra i sastrugaće tragove i svu kulturu svakodnevnog brižljivog nanošenja kreme. Stajao sam nasred ulice u kojoj se to dogodilo, kako mi je javljeno, ali tebe niti bilo koga drugog nije bilo. Posumnjao sam u onog mrzovoljnog čoveka koji je odložio brijanje za ujutru i pored skoro obaveznog kašnjenja na posao svakog jutra. Posumnjao sam u ono što sam čuo. Koliko se sećam zvala je tvoja prijateljica i rekla kako si bila napadnuta i još nekoliko reči koje nisam razaznao u devojčinoj nervoznoj artikulaciji i svojoj jutarnjoj razdražljivosti mehaničkog podizanja slušalice. Ali sam siguran da sam dobro čuo adresu. Postajalo mi je hladno na ulici. Bol nekada može da od čoveka napravi pajaca na ulici, čoveka koji stoji i ne čini ništa. Fizički bol i pretanka jakna u trenutku me okrutno probudiše. Da me neko pita gde je tačno bila linija između sanjivosti i ogromnih očiju uperenih u zemlju na kojoj sam nevoljno i sada već realno uplašeno očekivao da budeš ti, ne bih mogao da jasno ocenim. Tada se setih ulice u kojoj je bolnica i zaputih se tamo. Čudno, ali bilo je vrlo blizu. Nisam verovao doktorima, ali sam osećao da si tamo nekim čudom na bezbednom, pa sam usporio korak. Bila je to hladna šetnja. Nije da nisam verovao doktorima, samo sam uvek mislio na najgore. Na smrt. Mala izraslina na telu ili visok pritisak zbog kog se poziva hitna pomoć u meni su budili strah, toliki, da nisam verovao da postoji intervencija koja će to popraviti. Neki ljudi umru momentalno, posebno kad ginu. Vraćam se na pitanje da li je to zaista tako, da li čovek za koga kažu da je poginuo na mestu u saobraćajnoj nesreći ipak ima onaj jedan momenat, stotinku, trenutak razuma kada pre nego što umre kaže „Fuck, fuck“. I ne verujem da tad ljudi sebi kažu

„Zašto mi se ovo dogodilo“, verujem da konstatuju „Saobraćajna nesreća“ i tu se gube u lokvi sebe. Možda to nije tako, ali ja mislim da jeste. Ako to ikada budem doživeo verovatno ću svoju nezgodu mirno konstatovati. Radujem se što unapred imam odgovor na hrpu lima i stakla. Još jedna stvar koja me opseada je dilatacija života, žilavost koju telo ponekad pokazuje, i pored najgorih povreda bori se da živi. To je dirljivo. Još dirljivije mi je kada je neko na aparatima za veštačko održavanje u životu, a da nema nikakve šanse da preživi. Pumpanje žila, guranje sokova u ništavilo, to je slično nekom dotrajalom braku i mučno mi je. Ulazim u bolnicu i izgovaram tvoje ime i dok očekujem odgovor službenice prisećam se koliko sam puta pomenuo tvoje ime uopšte. Neki prijatelji su mi govorili da te pominjem previše i da izgleda, postajem opsednut. I da te volim. Ispred vrata video sam izmučenu fizionomiju tvoje drugarice, one koja je pokušavala jutros u kratkom telefonskom razgovoru da zadrži suze i objasni mi. Ona je unutra, silovali su je, to odzvanja u mojoj glavi. Kako? Silovana je i pretučena. Pretučena, to sam već prevazišao nekako, ali silovana. Povezujem tu reč s doktorima koji upravo prolaze, ona je silovana, doktori. Dolazim sebi. Lice mi se uvija u grimasu. Drugarica počinje da plače. Našli su te na ulici, ležala si, da li mogu da te vidim, da li je ozbiljno, ne, ipak ne želim da te vidim, da li ćeš preživeti, koliko je ozbiljno. Tvoja drugarica kroz suze koje joj od očiju prave modre slapove šapuće da nije dobro, nije dobro, da nisi tu. Kako nisi tu, pa zar nisi unutra? Da, ali nisi svesna. Tvoja drugarica me grli, steže toliko da me boli, ja nepristojno ruke držim pored tela umesto da ih obavijem oko nje. Da li je to ona drugarica, a verovatno jeste, koja je želela da izađe sa mnom, bolje me upozna, vodi me na striktno turistička putovanja i osedi uz mene? Ne sviđa mi se. Nije moj tip. Zamalo zaboravljam da, ne to ne mogu da izgovorim, da si ti...

Silovali su je, u mojoj glavi vrišti tvoja drugarica. Ko ju je silovao? Više njih? Oni? Obaveštava me da čekamo doktora

i da ne smemo da ulazimo. Priča mi o jabuci koja je nađena pored tvoje torbe iz koje je verovatno ispala. Silovana si. Našli su i tvoju torbu koja je bila otvorena, unutra je i dalje bio novčanik, možda te nisu opljačkali. Javlja se cinični „ja“ i podseća zbunjenog „mene“ da su te i te kako opljačkali. Hahaha! Ova opservacija, čak i samo u mojoj glavi zvuči prostački i životinjski. Zamišljam taj užas. Silovana si. Bez svesti, pretučena, krvava, ali i silovana. Ponekad pomislim da je lepo umreti čisto, biti lep, sagoreti iznutra, bolje sagoreti nego izbledeti, javlja mi se Nil Jang, oduvek sam želeo da se pojaviš u mojoj kući kao uragan, odjednom, ali smo se uvek vrlo komplikovano dogovarali, i da, samo ljubav može slomiti tvoje srce, hey, hey, my, my, cimet-devojko, često si otkazivala. Imala si jabuku. Grenismit, kažu seljaci na pijaci. Imala si jabuku. Prokletstvo, zašto se nisi pazila? Kako smeš sama da se vraćaš? Oslobođam se iz zagrljaja ove žene. Kako smeš sama da se vraćaš? Da, ti nisi tako krhka, da, ti bi se odbranila od petorice, da, ti si tako sama, ti misliš da si snažna da se odupreš svemu što ti ne odgovara i kada te drugovi pitaju da li treba da te prate i da li ćeš ako to ne prihvatiš poslati poruku da si stigla bezbedno, ti se samo smeškaš. Pitam se gde su tvoji, zar ne bi trebalo da su ovde. Nešto mi govori da su kraj automata za kafu i da pokušavaju da povrate tvoju majku nekim šećerom. Beli šećer, to nije zdravo. Umukni, govorim sebi, prekini. Njena torba, njena jabuka i diskmen koji je i dalje radio, bio je na beskonačnom šaflu baš kao i moj mozak koji će, već znam i pored upečatljivosti slike tela jedne dvadesetpetogodišnjakinje puštati najrazličitije druge, blede i šaljive snimke. Šteta što niko sem mene neće ući u hladnu salu da pogleda tu projekciju. Stavljala si diskmen na šafl, znam taj osećaj. Predorgazmično stanje, nestrpljenje pred pesmu koju će mašina pustiti. Pesmu već sigurno znaš, taj si disk slušala milion puta.

Ne želiš samo da čuješ pesmu, želiš da budeš iznenađena, koja li će od poznatih pesama krenuti posle ove. Kombinatori-

ka. Potajno, dok se penješ ulicom praviš svoj top 10, svoju listu prioriteta, ti očekuješ baš tu jednu pesmu, zar ne, iako si već i sama pristala na nasumični izbor mašine. Ti tačno znaš šta želiš, ali hoćeš da ti to i sudbina nametne.

Da, to je stvarno u skladu s tvojim karakterom. Čak i kad je *The Queen is Dead* na šaflu *Vicar in a Tutu* i *There is a Light...* moraju zajedno? Ne moraš da probaš, ti to već znaš, ne kao teoriju, nego kao deo iskustva. Ili možda i ne. Možda taj redosled ima veze s nekom misterioznom silom u mom telu ili u pritajenom zavrtnju u mom diskmenu. Sebično s moje strane da proglašavam zakonom nešto što je ispitano samo na jednoj osobi. Ali možda ima tu nečeg. Isto tako su Dorsi insistirali da uvek posle *Peace Frog* bude *Blue Sunday*. Ništa nije slučajno. Htela si pesmu, ti si želela iznenađenje pre nego što dođeš kući, istuširaš se i legneš. I dobila si ga. Silovana si. Drugačiji je osećaj slušati muziku kod kuće. Tamo muzika ima intimnu sudbinu. A drugo je na žurci. Tamo muzika ima javnu sudbinu. A na ulici, dok hodaš, to je možda najzujbudljivije. Tamo muzika ima gradsku sudbinu, sudbinu metroa, autobusa, ulice, pločnika. Ulazim u sobu. Vidim krevet, ali ne i tebe. Skupljena si u čaršavu, sada te vidim. Izgledaš mirno, ono što me plaši to su tvoje ruke, tako mršave i oklembešene. Plašio sam se oklembešenih ruku, a ja sam jedna od onih osoba koja se plaši slobodnog prolaska ispruženih ruku kroz vazduh. I osećam da me jedna tačka na peti uvek boli, dobro, više golica svaki put kad me boli i kičma. To sigurno ima neke veze. Čujem tvoj jecaj, iako si nepomična i ćutiš. To je kada jecaj postane tiši od zvuka u minusu. Znaš, pređe u ono što zovemo muzika malo glasnija od same tišine. Tvoje vrednosti leukocita, trombocita, hemoglobina, tvoje savršeno zdravlje bez obzira na tvoju telesnu krhkost, vodeni polip tvojih jajnika zbog koga si jedno vreme bila zabrinuta, alergija na penicilin, sve je to sada zbrisano. Izgledaš umorno. Još uvek ti nisu skinuli šminku. To izgleda pomalo bizarno, ležiš tu pokrivena bolničkim čaršavom, ne zna se šta

će se s tobom dogoditi, a oči su ti divne, našminkane upravo na onaj mačkasti način koji me automatski podseti na žene iz Felinijevih filmova. Ili na šminkanje Petjule Klark, Nensi Sina-tre, Džejn Birkin, Eme Pil i Tare King iz *Osvetnika*. Od bolničarke saznajem da je tvoja majka imala napad i da su je tvoji odvezli. To su normalni ljudi, ljudi koji u ovim situacijama imaju napade, koji plaču. Ja sam možda zao, ne zao, već čudan, ja sam pritajeni mišji detektiv koji pretankom jaknom tare zido-ve bolnice, šunja se i saznaje, ali se ne uživljava. Ne znam šta mi je. Ja jesam nežan, ja sam bio uvek nežan. Počinjem da mislim, ovde iznad tvog tela ne plačem zato što ovo smatram nekom vrstom srećne okolnosti. Ti si sada ovde lepa, i ne možeš se tako lepa pomeriti da bi otišla tako lepa da se viđaš tako lepa s drugim ljudima i tako lepa sada si u ovoj sobi u kojoj sam samo ja. Ja se plašim ovakvih misli, ali mi stvara prijetnost to što znam da to niko ne zna. Ti si u komi. To kaže bolničarka. Jako su te udarili. Oni... on... Silovana si. Uvek sam mislio da se to dešava nekim jadnim konobaricama u seoskim lokalima na šortkatu do seoske rodne kuće, u povratku s posla ili nekoj glupači odbojkašici koju napastvuje trener u svlačionici ili nekoj glupači učenici koju napastvuje profesor u kabinetu. Ili ženama koje je šef zamolio da ostanu posle radnog vremena da završe posao. Nikad nisam mislio da se to dešava devojkama kao što si ti. Devojkama koje znaju ko je Kortasar, po kojoj je njegovoj priči Antonioni napravio *Blow up* čiji se poster pojavio na zidu u spotu *The last of the famous international playboys* čiji je pevač bio u grupi koja je trajala kao jedna prosečno duga veza, ali ona duga veza posle koje ostaješ apsolutno promenjen za sva vreme-na, razumeš me, postaješ ranjiv i sanjiv i gitarista je imao lepu kosu, a povraćao je pred nastup od treme, a jedan je bio na dopu, a onda su završili na sudu, a nema veze, bili su najveći. Nikad nisam mislio da ćeš to biti ti. Ti si čak bila ubeđena da ćeš se odbraniti ako te neko napadne. Koliko ih je bilo? Ako je bio samo jedan, nisi održala obećanje. Bolničarka podiže čaršav.

Grudi su ti otkrivene skroz. Bolničarka se izvinjava, uzima belu majicu koju su tvoji doneli i pokušava da ti je obuče, ali ti se i tako kruta i beživotna opireš. Znam da je to tvoja majica, previše je lepa da bi bila njihova, ovde se sve raspada, otpadaju delo-vi kreča, da smo došli samo rutinski ovde smejali bismo se ovom besmislu, a onda bi se pokajnički setili da ovde ljudi ipak umiru. Tvoje gole grudi. Perverzno su lepe u odnosu na tvoj umor, na tvoje bledilo. Nešto me je presekelo. Ne mogu da verujem da sam prvi i verovatno poslednji put video tvoje gole grudi ovde. Za mene je zapravo on, prljavi, debilni čovek koji je ušao u tebe i tamo unutra izvrnuo sve, opovrgao tvoju ionako klimavu teo-riju da su ljudi dobri i plemeniti i da oni zli žive na obodu grada i ovde ne zalaze, on, on je meni omogućio da vidim ono što mi verovatno nikada ne bi pokazala sama. Imala si sedamsto dina-ra u novčaniku. Dovoljno za taksi. Ali ti si volela da hodaš i razmišljaš. On je uradio nešto što ja nikada nisam. Plaši me što bih radio isto tako. Možda bih bio i grub, okrenuo bih te nao-pačke, ali ne da te ne gledam, okrenuo bih tvoju glavu u neku vrstu profila onemogućenog položajem kičme. Sećam se tvoje priče o komarcima ili o ranama, kako češanje do zakrvavljenja pruža zadovoljstvo, ti veruješ da bol prerasta u zadovoljstvo. Neki smrad sa železničke stanice, skitnica koga prate psi u pet ujutru kaldrmisanom ulicom, prljavi lučki radnik ili još gore svinja sa crnim ispod noktiju, jedna od onih životinja koja doba-cuje, ceri se svojom iskeženom fizionomijom, podrhtava svo-jom idiotskom lobanjom, crvenim vratom prepunim ružnih dlaka, rukavaca kose, masne i nadimljene stajanjem po poplju-vanim ulicama, on koji prezire ružičaste sladolede, ali je zato već sigurno nekog dobro istukao u redu u narodnoj kuhinji, zbog kolenice. On je hteo da spava s tobom jer si prošla ulicom baš ti. Njemu je trebalo bilo šta na prvi pogled žensko. Žao mi je što ti to moram reći, ali ti nisi ni po čemu posebna. Da nisi bila ti bila bi neka druga. Neka kasirka ili žena iz pekare koja je uvek noću nezaštićena i sama jer takve rade od 0–24. Da li si

nekad razmišljala o tome kako su noću nezaštićeni ti ljudi? Ili oni koji rade na kiosku. Jedna strana cipela u unutrašnjosti prostorije, prestravljen pogled, jedan potez i gotovo. I sutra sve to u novinama. On, taj nesrećnik nije tražio striktno tebe. On nije ni znao da si se vraćala baš večeras s proslave i popila duplo više vina nego što si mislila da ćeš. Sigurno se iznenadio, ne, ti nisi bila štokava kao neke njegove prethodne na odstrelnoj listi. Mirisala si vrlo prijatno. Možda si bila malo znojava, ali se to stopilo s parfemom i napravilo onaj poseban miris zbog koga sam u nekoliko navrata pomislio kako bi bilo dobro da si zaljubljena u mene i da kad se vratiš s posla u tri legneš na mene bez pitanja, bez razmišljanja o vođenju ljubavi ili nekoj zahtevnoj akciji već samo da bi u svojoj kancelarijskog garderobi na visokim potpeticama i sa urednom punđom samo ležala na meni, ležala radi ležanja. Možda je topot štikli učinio da se on okrene. Drskost tvojih štikli, tvoja drskost da budeš privlačna, mala droljo! E to je mislio. Tvoj crni prozirni veš sigurno je još više razjario tu spodobu. A možda i ne. Možda je takvima svejedno. Crno, providno sa iks-oks igricom, seksi, ali i komično, kao i ti, puno duha, zar ne? Verovatno smo nekad pominjali ovakve primere, primere silovanja. Sigurno nam je palo na pamet da i tad može doći do vrlo komičnih situacija tipa: imaš tampon! Koliko je to idiotski. Moraš silovatelja da zamoliš da prvo povuče končić. To je grozno, ali ti bi verovatno rekla tako nešto smešno. Moj ekvivalent toj tvojoj priči bio bi da čuvaš dlake za depilaciju i da su ti noge tri nedelje dlakave. Tad bi silovatelj možda počeo da se smeje. Haha! Da si sada tu, da ti je dobro legla bi u kadu. Ne, prvo bi mnogo plakala i nosila bi beli bade mantil i jela bi čokoladne kolače i možda ih povratila kao Karen Carpenter skrhana bulimijom. Loša šala. I kupala bi se nekoliko puta dnevno i omrzla seks. Možda bi se sećala detalja, možda bi se setila čoveka koji je to učinio, moram da ih nateram, ali to su tvoji već sigurno uradili, moram da tražim da ti urade analize. Možda je imao neku bolest, možda. Možda trudnoća,

što bi bilo kraj svega. Ne, kraj svega bi bila smrt, ali na to ni ti ni ja ne pristajemo. Ti si jednom rekla da kad bi kola ili pun autobus pao u reku, da bi se ti spasila sigurno, ne bi dozvolila da umreš, probila bi neko staklo nekim predmetom, metalnim delom svoje old fashion torbice i izašla bi na površinu. A verovatno bi i spasila nekoga, jer je to humano, jer je to lepo, ali i jer bi se ti bolje osećala. Čudno, kao s poklonima, divan poklon nekome je lep za onog ko ga prima, ali i za onog ko ga daje. To je neka vrsta slave. Kad sam bio mali jedna od mojih najvećih fantazija bila je da spasem nekoga, pogotovo neko detence i da mi tada njegovi roditelji budu zahvalni. Možda si trudna. Znam da si jedno vreme sebe videla kao sterilnu i da si zavidela čak i drugaricama koje su abortirale u srednjoj školi, jer su one bile sigurne da mogu da rode. Uz sendviče s tunjevinom i svežom zelenom salatam, sećam se, kod mene uz TV, prijatno veče, između dva zalogaja procedio sam da se možda pri abortusu tih devojaka nešto iskomplikovalo i da možda čak ni one neće moći da ponovo dobiju dete, jednom. To moje „ni one“ te je uplašilo jer je direktno značilo „i ti“. Uključivalo te je. Ti barem nisi imala traumu struganja materice. Razgovor je posle pominjanja materice dobio potpuno nov i neočekivan pravac, cela priča bi bila malo gadna, pogotovo uz večeru, nekim drugim ljudima. Ali ne i nama. Možda si trudna. Sećam se da si propustila bioskop zbog bolova pre jedno... gledao sam *Vrtoglavicu*, ti znaš da sam zaljubljen i u Kim, znaš da sam zaljubljen u nekoliko Kim, u Kim Novak i u Kim Vajld, svakako. Evo sada mi u glavi počinje *Kids in America*. Kakva sjajna pesma. A znaš da ja ne volim, za razliku od tebe taj najokoreliji sintpop, new wave i to. Bio sam zaljubljen i u taj film, potpuno, posle sam otišao na kafu s onim ljudima koje u Kinoteci stalno srećemo, da, bio je dva dana pre toga rođendan tvog brata, sećam se, dan posle tog sam tešio svoju glavu i jetru kiselom čorbicom, znači bilo je to pre petnaest dana. Petnaest dana. Da, možda si trudna. To ne valja. A što se tiče tvoje istripovane sterilnosti, hteo sam da

ti kažem da sam te uvek video s nekom decom, jer bi ti bila sjajna majka, jedna od onih koje vole prijatelje svoje dece, imaju svoj nezavisan i fantastičan život i stalno idu na premijere i koncerte, a pri tom uvek imaju vremena za svoju decu kojoj otvaraju neumoljivu konzervu svojim crnim noktima. Da, možda si trudna. Gledam te, tako si bleđa. Usrećuje me to što dišeš. Plaši me što se ne budiš. Ili me i to usrećuje. Želim ti sve najbolje, ali bi buđenjem ipak poremetila moje gledanje tebe takve. Gadi mi se pomisao da si možda trudna. Prlja. Znaš ono kada tvoju ruku u prevozu dodirne ruka nekog gadnog prljavog čoveka i ti se zgroziš i smuči ti se i najradije bi izašla da je opereš. Ili kada smrdljivi čovek ustane u autobusu iz sedišta, a tebi se gadi da sedneš na njegovo mesto. Ja bih uvek sebe zavaravao nečim u stilu: zamisli da si u prevoz tek ušla i da ne znaš ko je upravo ustao sa stolice. Sešćeš sva srećna, jer je ovih dana teško ugrabiti sedište. A zamisli sad, zamisli koliko je odvratno saznanje da te je neki takav čovek...

A što se tiče trudnoće, možda ne moraš da brineš. Znaš one ljude koji se muče da dobiju dete i čini se kao da ga prave na parče. Ne izgledaš trudno. Ne izgledaš zdravo. Bleđa si i pretučena. Hoću da se probudiš. Hoću da izbegnem dolazak tvojih, to grljenje, nadam se, jer se nadam i da me oni vole. Ali to sad ne bih podneo. Možda jer sam previše hladno i analitično prišao jednoj ovako kompleksnoj situaciji. Jebiga. Previše sam običan, nema suza, pada mi na pamet Agostinjo Neto i ona njegova „Očiju bez suza“. Sećam se, kada je mojoj majci umro prijatelj otišao sam u kupatilo čim mi je to saopštila. Nisam mogao da podnesem svoju uplakanu majku u kuhinji, ali ni salve nečeg bolesnog što je bujalo iz mene. Čim sam se zaključao u ogledalu sam video biće razvučenog klovnovskog osmeha. Ne, meni nije bila smešna moja uplakanu majku niti taj jadni, sada pokojni čovek koji mi je donosio čokolade s rižom i štipkao me za obraščice. Ali ja samo drugačije reagujem, to je najbolje objašnjenje. Ono što me plaši, s time se najlakše šalim, ono što najviše želim

ne usuđujem se da pokušam da imam, a opet sam teorijski vrlo smeo. Radost i veselje! Bolničarka mi je rekla da moram da odem, da će mi javiti. Nije mi rekla ono što sam najviše želeo da čujem: da si ti na sigurnom. Nisam joj verovao. Ispod pokrivača je virila tvoja noga, stopalo, na koje si se žalila uvek zbog njegove neženstvene enormnosti. Bio sam gotovo izguran napolje i prevoj, jedna linija na tvom stopalu bila je poslednje što sam video pre ispucale boje belih, ali prljavih bolničkih vrata. Znaš, taj prevoj mene nekad boli, zapravo golica u isto vreme kada me boli i kičma. Možda ima neke veze. Tvoja drugarica napolju mi je rekla da se disk u diskmenu i dalje vrteo kad su stigli na mesto zločina. To mi je zvučalo potpuno suvišno i, siguran sam, da je neko drugi u pitanju sigurno bih se smejavao i čudio i raspravljao. A ovako to nisam mogao. Izašao sam iz bolnice. Izgubio sam osećaj da te ostavljam unutra. U tome su mi pomogle stepenice i mnoštvo vrata i činjenica da sam se izgubio i da mi je tek portir u prizemlju rekao da moram da se popnem jedan sprat da bih izašao napolje. Udahnuti vazduh koji ne smrdi na izlučevine bio je san. Osećao sam se slabo, pa sam poželeo da popijem nešto, neku jaku kafu ili pojedem nešto suvo. Želeo sam da odem kući. A onda sam ipak promenio plan. Otići ću kod tebe. Imao sam duplikat ključa. Neki prijatelji ih prave iako je to nekima užasno čudno u današnje vreme. Mogao sam da dođem kad god sam želeo, a opet nekako nisam. Ma koliko pričali o tome kako se sve može nije se moglo. Imao sam svoj limit, imao sam autocenzuru i to je bilo bizarno osećanje, ali opet uviđavno i nekako plemenito, što nije baš ličilo na mene. A sada sam bio siguran da nisi tamo. Rasterećenost što me sada ne možeš pronaći u svom stanu, u svojoj sobi. Ne, ti hvataš taksu i dolaziš kući i kao da ti je drago što me zatičeš unutra. Sigurno bi razumela moju radost dok otključavam tvoj stan, uz minimalan strah od eventualnog prepada komšije koji bi me pitao, jer ljudi ne gledaju svoja posla, ko sam ja i gde si ti. Volim tvoj stan, tako je zdravo neuredan. Ja imam samo stvari koje mi trebaju. Ti imaš svašta.

Volim tvoje minijaturne ramove za slike s akvarelima nepoznatih uličnih umetnika, makete aviona, poruke, na svakom koraku posvete i razglednice, dokaze da si voljena, obožavana od prijatelja, tone knjiga koje leže jedna na drugoj, pa onda flašu portugalskog vina pored i tešku bordo zavesu i ispucali prozor i fotelju na koju je greh da ne podigneš noge, pogotovo kada si u čarapama ili bos, pa onda milion papira s porukama, pa tvoja slika kad si bila dete u beloj košuljici i s neverovatno krivim šiškama i velikim očima. Toplo je, valjda od toliko stvari. Toplo je, čak i kada je najhladnije. Tvoje divne stare stvari i tvoj divni moderan život, tvoj klavir i tvoji dosadašnji seksualni partneri, sve neki fini dečaci u lepim košuljama, tvoja istorija, neverovatno, ali više od deset godina star kontrolni iz matematike, tvoje ploče, odnosno ploče tvojih roditelja, vesela mrtva trojka na DŽ: dva Džim-Džimija i jedna Dženis, bide koji kaže da si iz otmene građanske porodice, ali i da si malo perverzna, da voliš Bodlera, biseri i debele knjige drama, tvoj trip da je pesmu *Girl* Lenon napisao samo za tebe, kesice tople čokolade i kesice šećera iz raznih kafića. E, to mi je malo besmisleno. I velika slika Fajst, tvoje nove omiljene pevačice iznad kreveta. Ipak mi je čudno da sam ovde. Da li komšije znaju? Da li bilo ko zna? Pogled s prozora je jesenji, jutarnji, sumoran. Sedam na stoličicu, najbližu, nisku, ne koristiš je. Peškir je još uvek mokar. Tamponi čekaju da otvore svoje laticice na toplom crvenom mestu, ali će sada najverovatnije biti poslani u kantu odmah da ne podsećaju tvoju majku dok rasklanja stan nekoliko meseci kasnije na tvoju krv i ono što se desilo. Ne znam zašto mi ovo pada na pamet. Neće biti krvi, ako budeš trudna. Niti će je biti, paradoksalno, ako umreš. Hvatam sebe kako piljim u utičnicu i izgovaram u sebi „ako umreš“. Pada mi pogled na finu crnu torbicu. Torbice su tvoj fetiš, moj fetiš su upaljači, pa tu ljubav valjda razumem. Uzimam je i otvaram, niko me ne može optužiti, samo sam prokleta radoznao jer sam sâm i bezbedan i uplašen. Polako, i kao i do sada, analitično vadim stvari, islednički ih u etapama vadim. Pozdravljaju me

iznenada tvoje kućeće kućne papuče u koje zabadaš svoje zgodne noge kada više ne želiš da budeš žena, a hoćeš da se igraš deteta i ližeš ostatke krema sa dna šerpe. I znam da ne možeš da prežališ što su tvoji roditelji dali tvog već izakanog među nekom drugom detetu u domu za nezbrinute. Neke stvari nikada ne treba poklanjati. Iz tvoje torbice vadim crne hulahopke, da, to je ponekad potrebno, svašta može da se desi s nepažljivim rukama, zatim karmin, crveno je tvoja boja, u nekim stvarima si baš morala da budeš ekstremna, volela si to. Ti si od onih osoba koje vole flamenko, ali ne i koridu. U torbici nema više ničeg. To je torbica koju si ostavila da bi uzela neku drugu, verovatno onu koja ti se slagala uz garderobu. Sigurno si iz ove premostila novčanik i diskmen i telefon u tu. Napipavam nešto u perifernom džepu, nešto okruglo, kao pečat, kao ružne alergije. Kondom u torbici. Odlazim do kupatila, brzo, ali ne trčeći, naginjem se nad WC šolju i grlo mi se steže. Počinjem da bivam svestan da povraćam. Čelo mi se brzinom svetlosti znoji i cedi, hvata me ona bolesna temperatura i kao da gubim sve iz organizma koji se neumitno prazni. Spuštam kolena na zemlju i grlim šolju, oslanjam se na nju glavom, imam utisak da mi je lakše s osloncem. Tvoj brijač, šampon, losion, dezodorans, neke čudne kreme, toaletni papir koji nepravilno visi, puštam vodu. Osećam da nema više ničeg. Da li se ovako osećao Mar pred koncert? Verovatno ne i hvala mu zbog toga. Ti baš voliš Mara i podržavaš i njegove nove projekte i ljutiš se na mene kada kažem da je on propao. I ne mislim da je bio sladak, dobro, priznajem, imao je onu jednu ranu fazu sa sjajnom frizurom. Ne mogu da verujem da mi to pada na pamet, dušo. Izvini zbog kupatila, verovatno smrdi, grozno. Ne smem da sklopim usta iz kojih i dalje curi, možda osetim onaj odvratni ukus koji je još slađi i odvratno opojan kao kada se napiješ vinom. Ustajem i okrećem se ka ogledalu. Nemam snage da se gledam, samo puštam vodu u lavabou i pljuskam se njome. Ispiram usta i samo tren, pogled na ono što sam ispljuvao gadi mi sve. Počinjem da plačem. Tiho, blago,

kao da ne smem tiše, znaš kao kada te roditelji grde, a istovremeno viču da umukneš, a ti plačeš i ne možeš da se zaustaviš upravo zato što plač nije nasilan i smišljen već ga preuzima rolerkoster, srpski: ringišpil, mada ni to nije srpski, vrteška je prava reč, vrteška u želucu koja ne dozvoljava da staneš, kao da je to neka mehanička radnja odvojena od tebe. Ili kao kad vodiš ljubav, najčešće na samom nespretnom i istraživačkom početku seksualnog života u sobi do sobe njenih ili tvojih roditelja i moraš tiše i koristiš se rukama da pokriješ šupljine na licu iz kojih izlaze šumovi i jauci kao iz parobroda. Parobrod, odnosno mali remorker je možda moj omiljeni crtani. I ja i ti smo slabi na more, mornare i remorkere. Jednom si mi čitala svoju priču „Mornar“. Ne znam zašto, znam da nije bila objektivno tužna, ali je se sećam iz nekog razloga kao potresne. Ali šta je to objektivno tužno? Šta nije subjektivno? Naš problem je što nikada nismo zajedno išli na more. Skidam se potpuno. Ostajem u čarapama, a ljudi možda najidiotskije izgledaju kada su goli, a u čarapama. Osim, naravno ako su to mrežaste ženske čarape na divnom ženskom dugom telu. Ubija me tvoj mokar peškir na krevetu.

Pre nekoliko sati si se okupala, bila si još živa i svesna. Setih se tvoje punđe i tvoje teorije da je ona punđa koja se spontano napravi pre tuširanja uvek lepša od one oko koje se trudiš pred izlazak. Onda si ti, sećam se, vrlo često pričala kako simuliraš ulazak u kupatilo, čak i u kadu da bi dobila savršenu spontanu punđu u zaboravu. Uvek si ostavljala mokre stvari unaokolo. Devojko, čak i ja, dečak koji o tome nikada nije brinuo, čak i ja znam da će se tada ubuđati i istruleti. Plačem, ali sad me već obuzima. Hladno mi je. Ulazim u tvoj krevet, čisto da se utopljam i skrivam. Čudno, ali oduvek sam želeo da uđem u tvoj krevet. Ima stvari koje nikada nećete učiniti ni sa najbližim osobama, zato što se ne rade. Jedna od njih je da uđem u tvoj krevet. Ulazim go u tvoj krevet i pokrивam se. Mi nikada nismo bili zagrljeni duže od sekunde, a taj neki čovek je... Neću da mučim sebe pitanjem koliko je to moglo da traje. Da li te je uhvatio za kosu

i povukao. Pomišljam na to da te neko ljubi. U usta, nasilno. Počinjem da grcam. Ustao bih i polomio nešto, ali mi je hladno. Oduvek sam, čini mi se, bio slab posebno na tvoja usta. Ona su kao u Vajldovom nadahnutom komplimentu ljubavniku kao ruža laticice. Čaršav miriše na tebe. To nije čaršav. To je više frotir, lep, mornarski, sa sidrima. Mali remorker. Hladno je. Ti baš ne znaš za godišnja doba. Hladno je, samo s frotirom ćeš se sigurno prehladiti. Sigurno i dalje nosiš jednu od onih tankih providnih belih spavaćica koje podsećaju na Transilvaniju i na krvave deve, jer, čak iako tu nema nikoga, ti voliš da si seksi dok čitaš, polako se češkaš i uživaš u prevojima meke kože. Pada mi na pamet Šeron Tejt i ta misao me ispunjava strahom. Ti ne podnosiš masnu kosu nikada i stavljaš najčudnije naočare dok seckaš luk i paškanat, opsednuta si depiliranjem, jer voliš da je sve čisto i homogeno, iako te koža na preponama i oko grudi ponekad iznenadi svojom za nijansu tamnijom bojom. A opet nekada bi rado pustila prirodu da divlja i poželela žbunić ispod pazuha kao neka mala Francuskinja, što je stereotip, znam, onda bolje kao Džojsova Nora. To divljanje ispod bele košulje sa špicastom kragmom koja ide uz sivu beretku i bordo usne podseća te, sećam se kad si pričala – na Pariz, na male kafee, Prevera, intimne bioskope s retrospektivom Marsela Karnea, na urugvajskog beskućnika-umetnika koji sedi na zemlji i savija žice u nakit i ti ćeš dati novac iako znaš da to ne vredi toliko, stavićeš prsten s crvenim kvazikoralnim kamenom i to samo zato što nekim stvarima ne možeš da odoliš. U ovom slučaju to je činjenica da te taj urugvajski putujući umetnik podseća na nostalgiju za mestima na kojima nikad nisi bila, ali ih bezuslovno obožavaš. Ti ne znaš gde je to bilo, ti jednostavno ne znaš. Možda on nije iz Urugvaja i laže ljude. Ti veruješ u neki svoj Mančester, već te vidim kako hodaš ulicama i tražiš *Hacijendu*. To možda ne postoji, taj tvoj lični Mančester, i tvoj Buenos Aires u kome je vazduh literally tako divan. Tebi je sve tango i divni trgovi i čudesno leto u novembru i maté, ali seti se malo

istorije o kojoj ni ti ni ja nemamo pojma. U istoj toj Argentini otimali su ljude, znaš žene u crnom, otimali su političke neistomišljenike i to s takvom pažnjom, da od tih ljudi nije ostajalo ništa. Zamisli, probudi se žena, u sobi nema njenog muža, ali nema ni njegovih stvari, nema apsolutno ničega, nema tabakere, slika s venčanja, sakoa. Da, na primer, ostala su deca, ali njihovom krvlju ili kosom ili bilo kakvom analizom ne može se dokazati postojanje njihovog oca. Čovek je zbrisan s lica zemlje i više niko ne može ni da dokaže da je ikada postojao. Zamisli. Istu takvu napamet-ljubav gajiš i prema Rejkjaviku punom raznih Bjork i Hlinura, ali to sigurno nije tako, to je samo zato što si ti gledala taj jedan islandski film u kome se muzički provlačila *Lola Kinksa*, samo na nekom čudnom eksperimentalnom sintisajzeru, što te odmah vodi ka bilo čemu što je kinky-kinky afro, kinky boots, hit onog glumca iz *Osvetnika*, što me opet vodi tvojoj mačkastoj šminci. Skoro ništa nije kao što misliš. Ali znam te, ti ne želiš da rušiš sopstvene iluzije. I to je lepo. To je dirljivo. Sinoć si srušila jednu iluziju. Onu o ljudima i dobroti. Teško mi je da razmišljam o tome. Ti ne rušiš ni sopstvene iluzije o meni, a mogla bi vrlo lako. Za tebe ja sam užasno pametan, vrlo kritičan prema svemu, direktan, ja uvek kada obučeš tanku svilenu suknju i vunenu bluzu kažem da to ne činiš. Da, one se slažu po boji, ali se ne slažu materijali. A onda mi kažeš da te je baš briga i onda se smrzneš ili ti je pretoplo, ali to ne govoriš, jer si uvek u pravu. Krevet, posebno jastuk, miriše. Daj mi jastuk, onaj na kome sanjaš, i ja ću ti poslati svoj. Tvoj jastuk miriše na parfem, ali i na kosu i na kremu za lice. Prolazi mi kroz glavu da je ovo gde ja sad ležim možda krevet jednog mrtvaca. Plačem i slinim i kajem se što sam to i pomislio, jer čak i da umreš, a nećeš, mislim, hoćeš svakako, ali ne s dvadeset pet, čak i da umreš sad – ti nisi mrtvak, ti si devojka koju sam upoznao izuzetno sunčanog dvadeset drugog maja dve hiljadite u gužvi u kakvoj je čudo da oboje nismo poginuli ili se zauvek izgubili.

VAŠAR

Bilo bi divno mešati bezbrižne dane na selu i alkoholne večeri asfalta. I nogom u jezeru i ubojitom strelom viskija u nekom klubu prepunom dima dolazi se do sebe. I otvaranje tegle i čekanje na jarko narandžasto popodne mogu proizvesti isti učinak. Ponekad poljupci bogova ne vrede ništa spram slogova privlačnih smrtnika. Ponekad je setnije ući u kola i voziti neslućenim brzinama, nego sedeti pored prozora i gledati kišu kako kvasi jesenje lišće koje krcka kao meksički čips pod štiklama. I ponekad je mnogo lepše u sopstvenoj sobi diviti se rebrima radijatora nego sedeti na nekoj dosadnoj proslavi i razmišljati o tome koju besmislicu sledeću izgovoriti. A nekako je ipak najlepše otići na vašar. Ali taj pohod nosi i rizik da se putnik namernik rastuži. Vašar i njegova ikonografija i pusta poljana na kojoj se sve odigrava i gotovo sve asocijacije vezane za tu malu šarenu svetkovinu sećaju na nešto, niko tačno ne zna na šta, ali na nešto vrlo davno i zastrašujuće. Ni najbolji vašarolozi nisu uspeli da dokuče šta je to u vašaru, a još više u cirkusu što nas čini tako srećnim, ali i zastrašenim u isto vreme. Vašar obično nije u centru grada, već na samom obodu, to je nešto do čega se ne može odmah doći, mora se tragati za malom šatrom i setom veselih, metalnih konjića koji se besomučno vrte i zastajkuju u